

[Poul Møller.]

på grund af den samhørighedsfølelse, vi gerne vil have i forholdet til det islandske folk, så indrømmer vi, at sådanne folkelige og nationale synspunkter kan veje til fordel for en udlevering af en del af de skrifter, der findes her i landet. I denne afvejning må imidlertid også indgå andre billighedsbetragtninger, andre synspunkter, f. eks. hensynet til videnskabelige og kunstneriske samlingers enhed. Det, man her gør, er, at man lader nationalitetssynspunktet, den nationale betragtning fortrænge den internationale videnskabs overalt fastslåede synspunkt: at man bør holde videnskabelige samlinger sammen, så at de kan danne basis for et videnskabeligt arbejde. Gennem mere end 200 år har disse samlinger gjort København til centrum for forskningen af oldnordisk litteratur og af det oldnordiske sprog. Det må dog gå ind i det høje folketings overvejelser, at dette centrum ikke mere eksisterer, hvis de foreliggende forslag vedtages, at samlingen i så fald er spredt, foreløbig delt mellem to, men med vidtgående konsekvenser for resten af den samling, der findes her i København. Det ønske, der opfyldes over for den ene stat, lader sig ikke vel afvise over for den anden nordiske stat.

Man har sagt, at de videnskabelige samlingers enhed ikke betyder noget afgørende i vor tid, hvor man har fotokopier; men man er dog ikke mere sikker på disse fotokopier, end at man i selve traktatforslaget tager forbehold med hensyn til alle de håndskrifter, der skal anvendes til udfærdigelse af den oldislandske ordbog. Man er altså sikker på, at det er nødvendigt at have de oprindelige håndskrifter, for at man kan udarbejde den oldislandske ordbog, at her dækker fotokopiering ikke. Og det er da vist også overalt fastslået, at fotokopien, den teknisk-mekaniske gengivelse, ikke kan erstatte originale dokumenter ved videnskabelig forskning, lige så lidt som en reproduktion eller et fotografi kan erstatte maleriet i den kunstneriske samling.

Vi må også i billighedsbetragtningerne have opmærksomheden henvendt på, hvilke konsekvenser det kan få for den internationale videnskab i det hele taget, hvis det, der her gennemføres, skaber præcedens for andre videnskabelige samlingers splittelse. Det er jo gået andre folk som det islandske: man har haft en storhedstid i oldtiden eller middelalderen, og en række af de originale dokumenter er i renessancens tid ført fra de gamle folk til vesteuropæiske lande. Kommissionen er selv indstillet på at henvise til Grækenland som eksempel, og vi må dog sige, at det græske folk må kunne beslaglægge væsentlige dele af de vesteuropæiske, internationale videnskabelige samlinger og splitte dem, hvis der stilles tilsvarende krav. Det må i disse billighedsbetragtninger veje med over for det islandske folkekrav, som vi forstår.

Vi må også tage i betragtning disse århundreders videnskabelige arbejde, der er gennemført her i landet på basis af disse oldskrifter, et arbejde, som ikke kunne være gennemført, hvis håndskrifterne var forblevet i Island. Det er da også erkendt af alle, at det er Danmark, der har reddet disse; de havde ikke eksisteret i dag, hvis disse flittige samlere ikke havde bragt dem til Københavns universitet. Vi har lov til at pege på navne som Rask og Grundtvig — et navn, som jeg håber den højtærede undervisningsminister vil lægge mærke til — der har arbejdet ihærdigt og meget dygtigt med disse håndskrifter og derigennem været med til at skabe folkelig forståelse i hele Norden for Nordens gamle historie. Det har kun kunnet lade sig gøre gennem det materiale, som f. eks. Grundtvig har bearbejdet.

Jeg har blandt de billighedsbetragtninger og synspunkter, der må indgå i vore overvejelser, nævnt de konsekvenser, som dette kan få både for resten af denne samling og for andre af vore samlinger. Vi har haft den dansk-norske helstat gennem århundredet, og vi har adskillige dokumenter og skrifter, som vi gerne vil beholde, som skyldes